

כ לראשונה בארץ יודע זאת. אם תפריק את החברה, או תימכר, יתרחש אסון. עובדי ארץ מדברים על כך בגלוי, והי תוכניות הן מסמרות שיער. כדי למנוע ביצוע שתי האפשרויות האלה, מתכוננים העובדים לפוצץ את המטוסים ולהרוס את בתי המלאכה של חברת התעופה הלאומית. במגעים בין הוועדים הגדולים במשק מדובר על כך שזו תהיה רק ההתחלה, ושל הברית המטוסים יתפסו גם למינורים אחרים בארץ.

העובדים מאיימים לכונץ את המטוסים ובתי המלאכה אם תחזיקו או תימכרו החברה

המתח במלחמת התעופה על-שם בני-גוריון בלוד גובר מיום ליום, ככל שמתקרבים לתאריך שבו הודיעה ההנהלה שהחברה תסורק, אם לא תיפתח מחדש בתנאים ש- היא העמידה. אנשי מיספרי-הגבול נמצאים בשטח בכוחות מוגברים. בלשים פרטיים שומרים על איתן רוזמן, ראש אגף כוח אדם של החברה בווהו ויושבי-ראש ועד התחזוקה בעבר. העובדים טוענים שהוא בגד בהם.

אל על, ניהל מאבקים מישפטיים עם אל על, והיה ברור שאם הוא נמצא שם, אין לאל על סיכוי בוועדה שכזאת.

ריח של גזענות

ב נובמבר 1981 גילה העולם הזה (2305), שאגודת ישראל תסכים ש- אל על תטוס בשבת, אם היא תקבל

כוחות חביטחון זבלעי החברה עוקבים אחרי מזכירי הוועדים כדי למנוע פגישה ברכוש

את הכספים לשיבותיה, במועדים נוחים יותר מאלה שמוכן האוצר. כלומר, עניין השבת היה מישיני. פרל נכנס לחברה שהיתה בתהליך הבי- ראה. ההפסד השנתי ירד מ-90 מיליון דולר ל-30 מיליון דולר. בתוך שנתיים היתה החברה מגיעה לאיזון. במאי הודיעה הממשלה על סגירת החב- רה בשבתות ובחגים. החל מספטמבר, ללא כל קשר למסקנות ועדת-השבת, שהכירה

אל על - אל תטעה!

בהפסדים הצפויים לאל על אם היא תעבוד חמישה ימים. נרמז שהממשלה תממן הפ- סדים אלה.

כל מי שהרים את ידו לקבלת החלטה זו ידע, שהחברה תיפגע כלכלית בצורה נואשת. לסגירה היה היבט נוסף. שינוי ימי-העבודה משיבוע לחמישה היה משנה את מיבנה המישרות של עובדי הקרקע.

העובדים הבינו שמאחורי פרשת השבת מסתתרת מזימה אחרת, והם החליטו ל- הילחם בכל דרך אפשרית, רק לא בהש- בתה. אם בתחילת השנה עוד העוון הקצרי גים הראשונים לקיים אסיפות הסברה. ש- גרמו לאיחור בטיסות, מייד אחרי שהממ- שלה הודיעה על החלטת הסגירה בשבת, נקטו העובדים בצעד שונה. מיספטי.

הממשלה לא חלמה שביתת-המישפט י- מוד לצידם של העובדים.

עובדי אל על פנו לבג"צ. זה גם לביטול החלטת הממשלה, והעביר את העניין ל- ועדת-הכספים של הכנסת. שלדעת בית- המישפט היא המוסמכת לדון בו.

ההצבעה בוועדה, כשבצפון הארץ נפ- שכת המילחמה, היתה לבדיחה והפכה את בוונת המתקוק ללעג. במקומם של הח"כים שסירבו, מצפונית, לתמוך ברעיון הסג- רה, הובאו ח"כים אחרים, שאפילו לא יד- עו על מה הם מצביעים.

הוגש בג"צ שני, שחייב את הממשלה להסביר מדוע לא תבוטל ההחלטה לסגור את החברה בשבתות ובחגים. בפרט כאשר ההצבעה בוועדת-הכספים לא היתה מי- שיקולים כלכליים אלא קואליציוניים. סי- כוי הממשלה בבג"צ היו קלושים.

ערב הסגירה בספטמבר ערכו העוב- דים פעולות נגד הציבור הדתי, כמו חסי- מת דרכם של דתיים לטרמינל, והמסע לכביש רמות. למרות שמחלק של הפער- לות עלה ריח של גזענות, הצליחו עובדי החברה לגרום לשינוי בדעת-הקהל לכיון- אהדת עמדתם.

הממשלה חיפשה מתח לאדמה תירוק, שיביא לסגירת החברה. דובר על ההפסדים המצטברים, על הראורגניזציה הדרושה, על צימצום מיספר הוועדים. העובדים לא התנגדו, רק דרשו, שעל-פי הסכם העבודה, יתנהל המשאומתן תוך כדי העבודה. ואו נפל לידי הממשלה, ממש משמים, סיכסוך התנהלה עם הדיילים. טעות חמורה

המוביל הלאומי נפל קורבן לפיגוע חבלוני: קונספירציה של הליכוד שנועדה להעביר את החברה למקורבי השילטון ולשבור את הוועדים

תמש בה כדי להרוס את החברה. הטיסות בשבת. ככל 16 שנים פועל נמל התעופה בשבי- תות ובחגים. חברת אל על מקיימת קשר אווירי שיבוע ימים בשבוע. בתקופת שיל- טון המערך סוכם, שטיסות אלה לא יופיעו בלוח הטיסות הקבועות. כאשר נחתם ההסכם הקואליציוני בקיץ 1981, הגישו אנשי אגודת-ישראל לראשי הליכוד רשימת טיסות - 95 במיספר - שהתקבלו כולן. בין השאר, נכללה שם דרישה להפסקת טיסות אל על בשבת. הליכוד ראה בכך אפשרות למימוש רעיון ישן שלו, לביצוע מזימתו. ברור שחברת-התעופה לא יכולה לעבוד חמישה ימים בשבוע. סגירת אל על בשבתות היתה מביאה נזק כספי ישיר ונזק ארוך טווח ונוסעים היו נמנעים מלטוס בחברה מזוהה כזו.

שביט מינה בשעתו ועדה, שקבעה כי אם תקורקע אל על בשבתות ובחגים, היא תפסיד מייד כ-40 מיליון דולר. הממשלה מינתה בתחילת הקאדנציה שלה ועדה לבידוק העניין. בראשה עמד יהודי דתי, דויד ויינגרטן, היושב בניו-יורק. הוא ניהל בעבר חברת טיסות-שכר מתחרה ל-

היו שביתות הפסקות עבודה, וסיכסוכי ע- בודה ממושכים הפסדים. בסוף 1979 מונה לתפקיד יושבי-ראש מ-ר עצת המנהלים אברהם ("בומה") שביט, על רקע סיכסוכי-עבודה. בתחילה, חששו שהוא יגרום לחיסול החברה, אך שביט הצליח להציע את החברה קדימה, הוא הצליח להגיע עם העובדים לחתימה על הסכם הבראה, שבעיקבותיו פורשו כרבע מהעובדים - 1500 איש מרצון, הוא צימ- צם את הפסדי החברה מ-140 מיליון דולר ל-20 מיליון, החברה לא היתה רחוקה מהצגת מאזן חיובי, כעבור שנה.

אך שביט ידעו כאדם אימפולסיבי, לפני קצת יותר משנה התערער סיכסוך חריף, שבו תבע שביט את פיטורי 15 מהנדסי- טייס. עובדי החברה עקפו את ההסתדרות ופגו לסגן ראש-הממשלה, דויד לוי, ש- מנע את פיטורי העובדים, אך גם גרם לפרישת שביט מתפקידו. זה היה בחדש נובמבר 1981.

כיושבי-ראש חדש מונה איש-העסקים נח- מן פרל, חבר מרכז חרות. כל מי שהכיר את החברה מקרוב הבין, שעתה מתחיל עידן חדש. מה גם שברקע תיקתקה פי- צת-זמן אחרת, שתמיד אפשר היה להשי-

כאשר הונו מטוס של אל על מהמסלול לתיקון בבית-המלאכה, פרצה משאית עמרי סה שוטרי מיספר-הגבול אל הנמל, כדי לוודא שהעובדים לא מתכוונים לפגוע בי- מטוס. חברי הוועדים טוענים, שיש צייתות לשיחותיהם ואפילו מעקב. בסודי-טיסות מודלף מראשי החברה שהם יזמו חיפוי- שים בבתי-העובדים, כדי לסקל גניסונות חבלה ברכוש החברה.

סיכסוך מטופש

מי שמנסה להבין מה קורה בחברת התעופה הלאומית יכול למצוא מקבילי לה מעניינת במילחמת הלבנון. תוכנית מרתקת על הגייר התגלתה כעבור זמן כח" רת היגיון לחלוטין, שנכשלה לאורך כל- הדרך. ראשית העניין הוא בפרובוקציה, שבוצעה כדי ליצור עילה למהלך שמאח- ריו עמדה מזימה.

בשני המיקרים לא נלקחו בחשבון הר גורם-האנושי. הבדל אחד קטן היה בין השניים: מאחרי מילחמת-הלבנון עמד איש אחד, שרי-הביטחון, אריאל שרון. למילחמה באל על חברו מיספר גורמים ממיסלוגת השילטון, אך גם כולם ביחד לא הצליחו במיזמתם, למרות שתקפו מכיוון- גים שונים.

המזימה היתה כפולה: מכירת החברה לידים פרטיות של מקורבי השילטון, וב- עיקבות כך סיבירת מנוסול ההסתדרות ו- הוועדים הגדולים במשק. הממשלה הוכרי- חה, שדעת-קהל עויינת לחברה, ומלשינים שיעשו העובדים, יקלו עליה את המלאכה. בתחילה גיטתה הממשלה להרוס את הר- חברה על רקע הטיסות בשבת. כאשר ניר- סיון זה נכשל והממשלה עמדה להפסיד בערכאות מישפטיים, נמצאה הפרובוקציה המושקעת: סיכסוך מטופש על ועד-הדי- לים. ברגע שהנהלה ראתה שהיא יכולה לסגור את החברה ולהתחיל במימוש המזי- מה, היא עשתה זאת.

אך כדי להבין את המתרחש בימים אלה בחברת-התעופה, יש לחזור כמה שנים ל- אחור. יחסי-העבודה בארץ על מעולם לא היו יחסי-אבה. זה לא הפריע לחברה להגיע להישגים חשובים בתחום התעופה. כמוביל לאומי, מה גם שבחברות ממשלתיות אחרות